

Medlemstidning för Peña Taurina 'Los Suecos'

El Cartelito

Nº85 oktober 2011

CASA
GONZALO

EL CARTELITO

NR21978

"Afición, alegría
och lite tipex"

ROLFLYBECK

"De riskerar livet för
att fira helgon"

BARCELONA

"El adiós - sista
Feria de la Mercé -
någonsin?"

TAUROMAQUIA

"Från Uno Jonsson till
El Viti"

ASÍLO VIVÍYO

"Madrid 18 maj 1994"

CURRO & PAULA

"Toreros para la
historia"

DVD-bilaga

El Cartelito

N°85 oktober 2011

Omslagsbild: Julio Aparicio
'a puerta cerrada' på 'Casa Gonzalo', Julitos finca, gandería och andra hem, utanför Palencia i Extremadura.

Fotografen, från Madrid, heter Alfredo Arévalo.

STYRELSEN:
Presidente

Arne Ericsson "Gallito"

ericsson.arne@bredband.net

Vicepresidente

Göran Svärd 'Espada'

-----

espada@espada.dk

Secretario

Erik Ros

erik.ros@volvo.com

Vicesecretario

Rick Ernstsson

hidernesto@yahoo.es

Tesorero

Åke Svensson

fellinger-svensson@swipnet.se

Vocal

Rodolfo von Essen

el.maestro.24@comhem.se

Contable

Jan Zadig

jan.zadig@bredband.net

Sid 6-7

Sid 9

Sid 12-13

Sid 23

Ur innehållet:

Sid 3. ¡Hola socios y aficionados!

EL PRESIDENTE HAR ORDET

Sid 4-5. El Cartelito nr 2, 1978

DÄVARANDE PRESIDENTEN LARS O SVÄRD HAR SAGT EFTERÅT ATT "TÄNK VAD MAN KAN ÅSTADKOMMA MED LITE AFICIÓN, ALEGRÍA OCH TIPEX". NÅJA, DET KANSKE INTE VAR SÅ LITE TIPEX...

Sid 6-7. Rolf Lybeck. Ur Aftonbladet 2011-07-08

DE RISKERAR LIVET FÖR ATT FIRA HELGON

Sid 8. "Ur El Tesoreros fotoalbum"

ÅKE SVENSSON

Sid 9. "El Viti frente a un miura"

LAS VENTAS 25 MAJ 1965

*...spansk läs-
övning...*

Sid 10-11 & 14-15. "Barcelonas sista feria?"

ÅKE SVENSSON & ROLF LYBECK

Sid 12-13. "Morante de la Puebla"

EN CORRIDA GOYESCA I ESPARTINAS

Sid 16-17. "En kväll i Estella och en soaré i Irache"

RICK ERNSTSSON

Sid 18. "Ortega Cano, Castella och Perera"

GÖRAN SVÄRD & RICK ERNSTSSON

Sid 20-21. "Tauro-traumatologi"

GÖRAN SVÄRD "ESPADA"

Sid 22. "Det blir duell på liv och död på måndag"

RODOLFO I MÁLAGA

Sid 23. "Así lo viví yo"

LAS VENTAS 18 MAJ 1994

*...spansk läs-
övning...*

REDAKTION:

Kämparne Arne Ericsson 'Gallito', Åke Svensson, Göran Svärd 'Espada', Erik Ros, Rick Ernstsson, med flera, förtjänar ett hjärtligt tack.

E-post: redaktionen@los-suecos.com

Peña Taurina Los Suecos på nätet:

www.los-suecos.com

E-postlistan:

elistas.egrupos.net/lista/lossuecos

lossuecos@eListas.net

Ett stort tack till Lars O Svärd, Rodolfo von Essen, Ingvar Jungfors och Rolf Lybeck - alla har de, genom att skriva eller visa upp sig i rätt sammanhang, hjälpt till att få ihop detta nummer och iväg det till Lasse (kuf) i Växjö, vårt senaste tryckeri.

Nästa utgåva blir El Cartelito nr 8 - julutgåvan - absolut sista dag för bidrag är 30 november.

Saknar du kepsar, nålar och andra peñaprylar?

Da är det bara att beställa nya pryklar per e-post eller telefon av el presidente Arne Ericsson "Gallito":
ericsson.arne@bredband.net - Se även: www.los-suecos.com/annons.htm

KLISTERDEKAL
60 x 60 mm.
1:30/kt (min. 50 st)

TYGMÄRKE
broderat, ø 63 mm.
10-/st

PIN i metall
graverad, ø 20 mm.
10-/st

KEPS
Sixpanel slösch. Svart, borstad bomull,
broderad peñalögga. One size fits all.
60-

Det finns fortfarande kvar av de nya peña-nålarna, det vill säga 35 års jubileumsnålarna, Priset är 15 kr styck. Jubelpinsen går bra att beställa av el tesorero Åke Svensson per e-post eller telefon:
fellinger-svensson@swipnet.se

¡Hola socios y aficionados!

"Höstens årsmöte skall hållas i Skåne, det är redan klart med Anderslövs Gästis den 29/10, vi hoppas på ett välbesökt möte med deltagare från hela landet, missa inte detta!"

Än är inte temporadan slut, september kan vara lika hektisk som augusti, tyvärr kan jag inte åka till någon feriadag, men det är ändå strålande tider, tycker jag.

Höstens årsmöte skall hållas i Skåne, det är redan klart med Anderslövs Gästis den 29/10, vi hoppas på ett välbesökt möte med deltagare från hela landet, missa inte detta!

Nu kommer, som ni sett, den efterlängtrade skivan med Curro Romero och Rafael de Paula, det är ju ändå de två som hållit Artens fana högt de sista decennierna av förra årtusendet. Njut länge av den! Om spelaren skulle vägra spela den, så beror det på att det dock är en kopia, som vissa spelare inte tar, försök då i en annan eller i datorn.

Hoppas att den ekonomiska krisen inte hindrar någon från att åka ner till España för att uppleva några fina kvällar med toros.

Saludos a todos de Gallito.

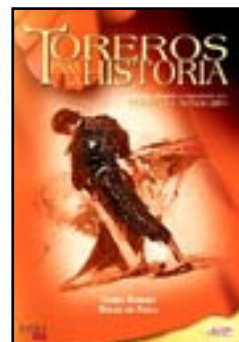
Två som hållit Artens fana högt de sista decennierna av förra årtusendet.

El presidente

...har ordet...

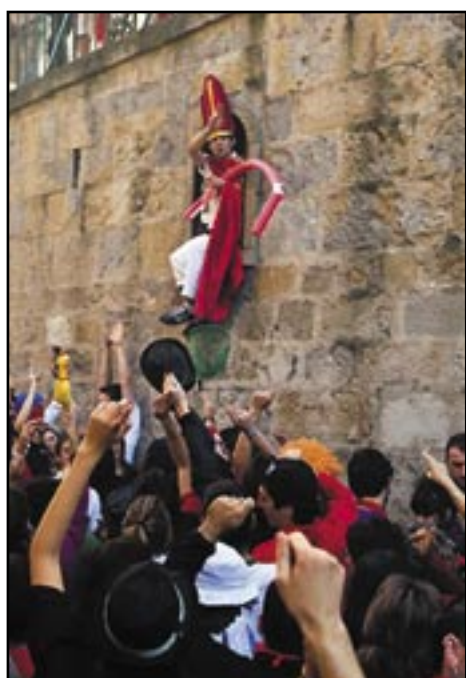
"Gallito"

Den efterlängtrade skivan med Curro Romero och Rafael de Paula.

San Fermín-ögonblick

'ELENCIERRO' 15 JULI

"El Movimiento 15 de julio" och alla som vill sluta festen när det passar DEM hade sin sedvanliga encierro morgonen efter "El Pobre de Mi". Som vanligt var buss 16 kl 08:00 inställd och soberon, tjuren "El Jotas" som Indurain på cykeln "Espada", behövde 5 min för att ta sig till La Plaza de Toros. Encierrons San Fermín av kött och blod skyddade deltagarna med sin capotico och inga allvarigare skador rapporterades, ett blåmärke på Santo Domingo bara och en liten montón i kurvan in på La Estafeta.

'EL JULI' TRIUNFADOR SAN FERMÍN 2011

"El Juli" blev triumfador absoluto och vann öronligan San Fermín 2011. Med sin andra Nuñez de Cuvillo dag 14, fick han två öron. Tidigare, dag 12, corridan med Victoriano del Río-tjurar, lyckades han kapa åt sig ett öra av sin första och två öron av sin andra tjur.

Pris för bästa corrida San Fermín 2011: Fuente Ymbro (dag 11) och priset för bästa tjur delades mellan "Langosto", från Dolores Aguirre (Joselillo dag 9) och "Cotidianero", från El Pilar (El Cid dag 13). Det sista beslutet är omdiskuterat och kritiserat.

"EL CARTELITO"

näm.2 1.978

"EL CARTELITO"

näm.2 1.978

Queridos aficionados y socios de la Peña !

Så gick då ytterligare en temporada sin väg och spekulationerna inför 1.979 börjar så smått att dryftas. Återväxten verkar ju för en gångs skull riktigt god, med tanke på herrar novilleros:

Emilio Muñoz, Espartaco, Luis Reina, Paco Ojeda, Aguilar Granada, Mario Triana och kanske någon mer. Det enda negativa, men ack så viktiga, är att man kalkylerar med en brist på TOROS för ca. 20 % av corridas under -79 ! (enl. Manolo Molés)

Årsmötet -78 avhölls under condiciones de medio tumulto! Det var glädjande att höra att fler och fler av peñans medlemmar inser värdet av att saber el idioma español, och därför förkovrar sig så ambitiöst. Kanske kan visit - och medlemskort hjälpa till att öppna en och annan dörr, men det hjälper ju föga att bli insläppt i heaven och sedan inte kunna förstå vad ånglarna sjunger!!!!

Jag vill återigen taga tillfället i akt och upprepa det som jag sade i mitt inledningsanförande på årsmötet: Låt peñan med sin uppsjö av aficion, vara en källa dit törstiga aficinados kan komma och släcka sin törst. Var så säkra att ryktet om vår existens kommer att sprida sig och man kommer att taga kontakt med oss. Låt oss inte bedriva någon slags hetsjakt på gamla trötta aficinados, vi blir kanske bara besvikna.

Dessutom : Låt oss aldrig glömma alegrian - fiestan!!

Peñan föddes i alegrians glädjevåndor och skall för evigt bestå som ett levande exempel på att aficion a los toros = alegria!! Olé!!

I Fuengirola finns en bar autorizado por La Peña Taurina Los Suecos:

Harrys Bar: Bar Taurino Calle Medina, 21 FUENGIROLA (Málaga)

Tel.: (52) 47 19 95 Propietario: Don Harry Hubert

I Borås har en grupp españoles invigt un Centro Español. Och på en vägg i klubblokalen hänger en liten tavla med en välgångsönskan från Peña Taurina Los Suecos.....

forts.

Página 2

Det hände en mycket ovanlig sak i år i Jerez när El Viti uppträdde tillsammans med "los dioses" Curro Romero y Paula. På cartelen fanns den gode Santiagos namn uppsatt som tredje espada och inte som första, enligt regeln om antigüedad. Detta både irriterade och förvånade S.M. Dessutom känner han sig i största allmänhet DESANBIENTADO när han anländer till de olika arenornas patios de caballos och inte möter Diego Puerta, Paco Camino, Antonio Ordoñez, Jaime Costas, El Cordobés, Manolo Vázquez, Gregorio Sánchez. Pobrecito El Viti! Ändå har han ju i år gjort en temporada som räknas till en av hans livs bästa !

I detta nummer av El Cartelito ingår en liten språkövning hämtad ifrån Bodas de Sangre av Lorca. Acto segundo, cuadro 1: .....

CRIADA (peinAndola) : Dichosa tú que vas a abrazar a un hombre, que lo vas a besar, que vas a sentir su peso!

NOVIA : Calla.

CRIADA : Y lo mejor es cuando te despiertes y lo sientas al lado y que él te roza los hombros con su aliento, como una plumilla de ruseñor.

Efter denna romantiska avslutning stänger la oficina för denna gången. Som alla andra stora magasin skall även detta magasins redaktion ge ut ett helnummer där man kan klippa och limma ihop sin alldeles egna plaza de toros. Kontakt har tagits med samma japanska firma som säljer det ihopfällbara, uppvikbara 30-åriga kriget, med dimma och allt.

Hellre tillsammans med två dårar

än med en tråskalle

(spanskt ordspråk)

Atentamente,

El presidente

De riskerar livet för att fira

Festdeltagare håller upp sina röda scarfar

Rolf Lybeck

I tusental samlas de. Klädda i vita kläder, röd scarf och ett rött tygskärp. Sedan springer de för livet – jagade av ursinniga tjurar över kullerstenarna på gatorna i Pamplona. – Man är inte nervös – man är livrädd, säger Rolf Lybeck, som besökt festivalen 33 år i rad.

Den religiösa festivalen San Fermín inträffar varje år den 6-14 juli i Pamplona, huvudstad i regionen Navarra, norra Spanien. Festivalen är till helgonet San Fermíns ära, stadens kristna biskop som dog martyrdöden. Besökarna lockas av en blandning av religiösa inslag, festande från morgon till kväll och hela festivalens höjdpunkt – tjurrusningen.

Tusentals människor samlas på torget Casa Consistoria den 6 juli kl 12.00. Stadens borgmästare inviger sedan festivalen med ett kort tal – och en raket skjuts upp i luften. Explosionen markerar starten på flera dagars festande och hålligång.

Men det är tjurrusningarna som gjort San Fermín känt och satt Pamplona på kartan. Den har anor så långt tillbaka som till 1300-talet.

Men det var författaren Ernst Hemingway som tack vare sin bok "Och solen har sin gång", gjorde tjurrusningarna, eller encierron på spanska, kända över hela världen.

I går, klockan 8.00 på morgon den 7 juli samlades löparna på Calle Santo Domingo. De är klädda helt i vitt. Runt halsen har de en röd scarf och ett rött tygskärp pryder midjan. Tillsammans tar de till orda och ber om skydd genom att sjunga framför stenstatyn av helgonet San Fermín:

*Till Sankt Fermín ber vi
då du är vårt skyddshelgon
att du leder oss
under encierron
och ger oss din välsignelse.*

Sedan släpps tjurarna ut.

Rolf Lybeck, 54, från Örebro, är på plats nere i Pamplona – och har sprungit gatuloppet mer än 50 gånger i sitt liv.

– När man står på gatan innan de släpper tjurarna så är man inte nervös – man är livrädd. Den där sista minuten, en minut i åtta, då undrar man vad fan gör jag här. Sedan släpper de tjurarna och tiden står stilla.

Det känns som hjärtat ska slå ur bröstet. Det är helt otroligt, säger han.

Sträckan de modiga springer är runt 800 meter och slutar vid stadens tjurfäktningsarena, där tjurarna på kvällen slåss mot matadorerna. Loppet tar inte längre än några minuter – men är livsfarligt.

– Tänk dig att det kommer upp en stridstjur på 600 kilo bredvid dig, du känner hans andetag, hans lukt, och ni springer jämsides. Det är en känsla som är svår att beskriva, det är som Gud kommer ner och håller en hink med iskallt vatten över dig, säger Rolf Lybeck.

Varje år skadas dussintalet människor och sedan 1924 har 15 människor dött. Många av de som blir allvarligt skadade är ofta berusade eller turister. Rolf Lybeck var bara 20 år när han kom ner till Pamplona första gången.

– Om man ska springa så gäller det att inte ha druckit och att ha sovit minst fyra, fem timmar. Att ha varit uppe och dansat hela natten är inget vidare. Då kan det gå riktigt illa och man får åka hem i en plastsäck, säger han.

Längs med loppet sitter det skyddsbarriärer så inga av tjurarna kan komma ut på gatorna. Tusentals människor hänger på barriärerna, står i fönstren och hejar på.

Att springa framför och med tjurarna kan tyckas vara en machogrej, men egentligen handlar det mer om att övervinna sina egna rädslor och ta kontrollen, i linje med baskisk tradition. Tjurrusningen upprepas sedan varje dag, samma tid, under hela festivalen.

– Det är sex stridstjurar som ska vara med på tjurfäktingen och lika många oxar som springer varje gång. Oxarna är där för att springa tillsammans med tjurarna och hålla ihop dem i en flock. Tjurarna är lugna så länge de springer tillsammans med oxarna, säger Rolf Lybeck.

Men det kan bli riktigt farligt om en av tjurarna kommer i från flocken och blir ensam. Därför är det absolut förbjudet att röra någon av tjurarna under loppet. Det kan sluta i katastrof.

– Så länge de springer i en flock kan man springa bredvid, men om man rör vid dem kan de bli distra-

herade och vända sig om. En tjur som är ensam är livsfarlig, för då börjar de välja ut ett offer, säger Rolf Lybeck.

Han kommer ihåg en händelse 1984. En engelsman blev infångad i ett hörn av en ensam tjur – som körde sitt horn rakt igenom mannens knä och med ett ryck slet upp läret hela vägen till ljumsken.

– Blodet sprutade över hela gatan och tjuren fortsatte att stanga honom där han låg ner i rännstenen. Det var riktigt hemskt. Men de lyckades distrahera tjuren och rädda hans liv.

Många av löparna springer därför med en hoprullad tidning, om de blir trängda kan de vifta med tidningen framför tjuren och få den att tappa fokus.

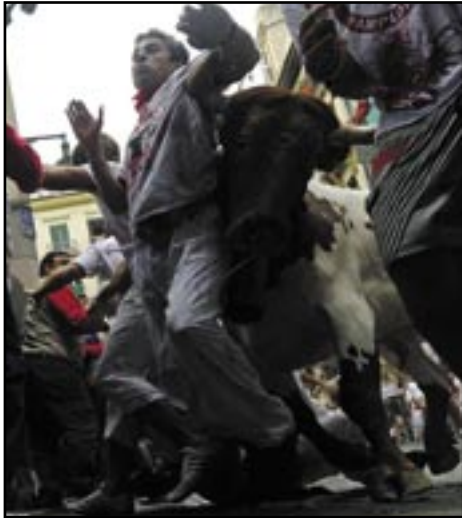
Tjurrusningarna är inte unikt för Pamplona. Flera spanska städer har sina egna encierron. Men tjurfäktningsarenan i Pamplona är en av Spaniens största och tar runt 20 000 åskådare. Det är slutsålt varje kväll under hela San Fermín. Spanska och utländska tevelog sänder live från staden.

Tjurfäktingen anses dock vara barbarisk av många och har kritiserats av flera djurrättsorganisationer. Men San Fermín är så mycket mer.

San Fermín

a helgon

Livsfarligt 15 människor har dött i tjurrusningen sedan 1924. (Foto: All over press)

– Folk älskar varandra och livet, alla är glada, det är dans på gatorna, det är fiesta. Jag har sett 80 år gamla tanter med käpp som kommit dansande med punkare på gatorna, säger Rolf Lybeck.

Sebastian Chaaban

Publicerad: Aftonbladet 2011-07-08

Efter rusningen möter tjurarna sitt öde på Pamplonas tjurfäkningsarena

FAKTA / PAMPLONA

Vad?

San Fermín. En festival till helgonet San Fermíns ära i staden Pamplona, i Navarra, norra Spanien. Tjurrusningen är höjdpunkten.

Hur?

Har anor tillbaka till 1300-talet. Tjurarna släpptes i går klockan 8 på morgonen, och släpps sedan samma tid varje dag hela festivalen. Loppet slutar vid stadens tjurfäkningsarena, där spel hålls samma kväll.

Varför?

För att hylla helgonet San Fermín. Män och kvinnor springer i vita kläder, med röd scarf och tygbälte. De springer för att övervinna sina rädslor och bevisa för sig själva att de klarar av det.

Läs mer på staden Pamplonas hemsida:
www.pamplona.es

San Fermín-ögonblick

OVAN: Ett möte med en miura är, så att säga, imponerande.

NEDAN: En "tjur" med mycket gott självförtroende.

Ur 'El Tesoreros'

fotoalbum

Åke Svensson

Socio número UNO - Uno Jonsson tillsammans med Lasse Swärd på en bar (inte under en filt, alltså) i Madrid. Förutom 'Socio Núm. UNO' var Uno vår förste president och det var han som tog tag i El Cartelito och gjorde så att den blev den tidskrift den är i dag. Uno lämnade oss i augusti 2004. Qué En Paz Descansas Amigo....

Francisco Cano "Canito", född i december 1912. Vi såg honom lika skojfrisk som vanligt i en tv-intervju en encierromorgon i Pamplona i år. När han väl drar sig tillbaka och blir pensionär, så har han ju sin pensionsförsäkring klar - han har ännu opublicerade bilder av Manolete att sälja, tagna den där olycksaliga augustidagen i Linares 1947.

När Cano bestämde sig för att han inte passade som *novillero* och istället blev taurin fotograf blev det inledningen till en unik fotokarriär.

Här ser vi vår gamle hedersmedlem tillsammans med vår nyaste president, ledare och förebild - "Gallito".

Carl-Axel Hultman, *Los Suecos* älderman, här tillsammans med Paquito Karlzén. *El buen* Carl-Axel hann vara med i alla möjliga och omöjliga svenska, taurina föreningar och besöka alla möjliga och omöjliga platser i Spanien. Hans gamla resebyrå ordnade specialturer med buss för honom till Spanien. Carl-Axel lämnade den taurina världen i februari 2006. Han blev 94 år. Q E P D...

Foto: Martín
 Texto: Manuel Durán y
 Juan Miguel Sánchez
 Vigil
 Revista
 TAURO DELTA 36

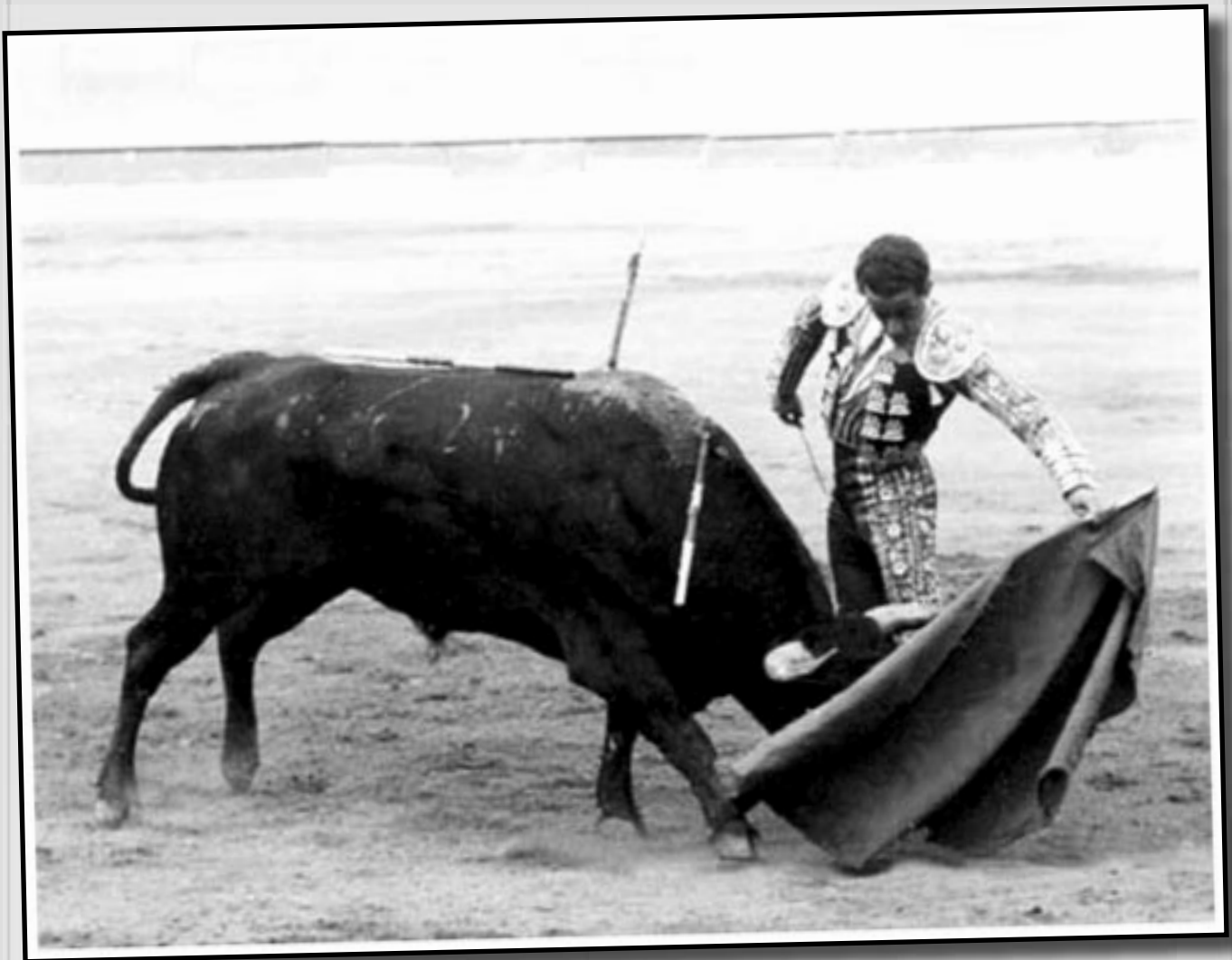
El Viti frente a un Miura

Las Ventas, 25 de mayo de 1965

...spansk läs-
 övning..

Santiago Martín "El Viti" cumplió el pasado 13 de mayo cincuenta años de alternativa. Aquel día mató dos toros, el de su doctorado era de Alipio Pérez Tabernero y el otro de Escudero alvo, luego propiedad de Victorino Martín.

Quien lo diría: ¡El Viti y victorinos el día de su alternativa en Madrid! La fotografía que reproducimos hoy, del

fotógrafo Martín, recoge un natural de don Santiago Martín a un toro de Miura en la corrida que se lidió el 25 de mayo de 1965. En su segundo toro, al que pertenece este muletazo, cortó dos orejas. Esa fue una de las 16 veces que salió por la puerta grande de Las Ventas (14 como matador de toros y 2 de novillero), con un total de 40 orejas.

El Viti ostenta el record de puertas grandes en la primera plaza del mundo. Este natural, en su estilo peculiar y característico, es buena muestra de su toreo, nada más y nada menos que con miuras...

PLAZA DE TOROS

MONUMENTAL

EMPRESA: FUNCIONES TAURINAS, S.A. **DE BARCELONA** A.N.O.E.T.

II FERIA DE LA MERCÈ 2011!!
III CORRIDAS DE TOROS DE ABONO!!

SÁBADO 24 SEPTIEMBRE
CORRIDA DE TOROS
se lidiarán 6 TOROS, 6 de la ganadería de
NÚÑEZ DEL CUVILLO
Bovinos: Verónica y Ana - Señal: Descarga de la y cornucopia de VILLER DE LA FRONTERA (Caza)
PARA LOS ESPAÑOLAS
JOSÉ ANTONIO "MORANTE DE LA PUEBLA"
JULIÁN LÓPEZ "EL JULI"
JOSÉ MARÍA MANZANARES

DOMINGO 25 SEPTIEMBRE
CORRIDA DE TOROS
se lidiarán 6 TOROS, 6 de la ganadería de
EL PILAR
Bovinos: Verónica y Ana - Señal: Fardido en arcos de TOMANES (Santander)
PARA LOS ESPAÑOLAS
JUAN MORA
JOSÉ, TOMÁS
SERAFIN MARIN

VENTA DE ABONOS PARA LA FERIA DE LA MERCÈ CON UN VALOR DE DERECHOS: del 5 al 17 de septiembre ambos inclusive.
VENTA DE ENTRADAS: A partir del 20 de septiembre
Taquilla C/ Montaner nº 24
Tel: 93 493 28 21 - Fax: 93 493 49 90 - De Martes a Sábado.
Plaza de Toros - Tel: 93 345 54 62 - Fax: 93 332 71 18
De Martes a Domingo.
Horario: Mañana: de 11 a 14 horas. Tarde: de 16 a 20 horas.
El día del festejo de 11 horas hasta el inicio del mismo.
Las entradas reservadas tendrán que retirarse en las taquillas antes de las 12 horas del día del festejo.

acompañado de un prestigioso espectáculo
Los festejos serán en asociación con el club de toreros del sector de toreros de la plaza de toros de Sagunto (Valencia)

LOS FESTEJOS COMENZARÁN 6 DE LA TARDE
Quedará libre para todos los aficionados a la fiesta de la tarde y el día del festejo de 11 horas hasta el inicio del mismo.
El día del festejo de 11 horas hasta el inicio del mismo.
Las entradas reservadas tendrán que retirarse en las taquillas antes de las 12 horas del día del festejo.

VISITE EL MUSEO TAURINO

LA BARCELONA Moll de Gregal, 13-14 - Port Olímpic
08003 BARCELONA
Tel: 93 221 18 37
Fax: 93 221 24 80

SALAMANCA
Almirall Cervera, 34
08003 BARCELONA
Tel: 93 221 50 33
Fax: 93 225 51 36

LA BARCELONA Port Olímpic de BARCELONA
Tel: 93 221 22 18

**EL ADIÓS - cartelen för den sista "Feria de la Mercè" - någonsin?
'Algo se muere en el alma...'**

(Impressarion Pedro Balañá är övertygad om att det blir tjurar igen på La Monumental, redan 2012.)

La Monumental Barcelona, sábado 24 de septiembre de 2011.

1ª de La Mercé. Casi lleno. Toros de Núñez del Cuvillo y un sobrero de regalo de Juan Pedro Domecq. Morante de la Puebla, silencio y dos orejas. El Juli, dos orejas y oreja. José María Manzanares, dos orejas y dos orejas.

Inför den eventuella möjligheten att **Plaza Monumental** i **Barcelona** blir moské, i så fall den tredje största i världen, var det spänd stämning när herrarna **Morante**, **El Juli** och **Manzanares** stod på cartelen den 24 september.

Det skulle bli en märklig föreställning och ge oss närvarande **Ingvar Jungfors**, **Rolf Havander**, **Rolf Lybeck** och hans kompis **Peter**, samt gamle vännen **José**, och mig, saker att länge komma ihåg.

Efterhand blev det protester i den fullsatta arenan på många sätt mot den katalanska, socialistiska regeringens beslut för fyra år sedan att förbjuda la corrida de toros. En konsekvens skulle alltså kunna bli att emiren av Dubai, Mohamed bin Rashid Al Maktoum, köper Monumental, som är byggd 1913, för 2,2 miljoner Euro.

Då skulle Monumental få en 300 meter hög minaret.

Corridan började i vart fall normalt. Morante gjorde inget. Juli gick ut och fick ett öra med *petición* på den andra. Men icke sa Nicke. Manzanares gjorde utmärkt med total auktoritet och fick två öron.

Andra tjuren. Morante gick ut och inledde från första ögonblicket en Curro-fäktning för att knäcka ner tjuren. Den växte till skandal särskilt när han behövde åtminstone åtta *descabellos* sedan han först sprungit förbi framför tjuren och stuckit in *el estoque* från sidan.

El Juli gjorde förnämligt, skar två öron, *petición* på *el rabo*, men det gick inte. Under tiden skanderade *el publico* då och då »*Libertad, Libertad*». Vilken stämning! När öronen skars överlämnades också katalanska flaggan till los toreros. Publiken hade mycket att jubla åt.

Manzanares gjorde det jag aldrig varit i närheten av att se utom möjligen 2 juni 1982 på Las Ventas med victorinotjurar. Kontrollen var total. Lugnet totalt. Tjuren från **Núñez de Cuvillo** gick varv efter varv efter muletan och mötte döden i en perfekt *recibiendo* som för övrigt också El Juli hade praktiserat. Två öron. *Petición* på *el rabo*.

Att Morante behövde stärka sitt anseende stod klart när han gick ut och gjordes *quites* på El Julis andra. Men det han gjorde sedan hade ingen av oss suecos varit med om förut. Efter sjätte tjuren satt han plötsligt på *el estribo*. Och ut kommer en sjunde tjur! Morante spelade högt och vann. Två öron!

Nio öron på Monumental, har det hänt förr?

Alla tre bars ut genom *Puerta Grande*, men inte direkt, utan efter ett extra varv som ett led i markeringen av att kanske var detta den nästa sista corridan på Monumental.

Åke Svensson

Morante bjöd sina kamrater att sätta banderillas...

...och så här fixade han detta.

Morante spelade högt och vann. Två öron!

Fortsätter på sid 14

MORANTE - EN

Lördag 21 mars, 2009, skär Morante de la Puebla två öron på en *sobrero* från Ganderían Albarreal på en *Corrida Goyesca* i Espartinas, en *mano a mano* med Ortega Cano. Efter att den sjätte tjuren bytts ut, ställs Morante inför en tjur med möjligheter och den dittills tråkiga corridan hittar fram till både *arte* och *alegría*. Morante kommenterade "ese toro me ha respondido hasta el final...ese toro ha roto para adelante de forma bravucona y me ha dejado interpretarme...le he exigido mucho desde el principio y me ha durado prácticamente hasta el final".

La Monumental Barcelona, domingo 25 de septiembre de 2011.

2ª de la Mercé. Lleno de 'No hay billetes'. Toros de El Pilar, correctos de presencia y de juego desigual, Mejores 1º, 2º y 6º. Juan Mora, saludos en ambos. José Tomás, dos orejas y saludos tras aviso. Serafín Marín, saludos y dos orejas.

Sittandes i baren på *Bishop Arms* i Luleå efter en dag med studenterna på LTU ringer mobilen och Ingvarón som likt mig just anlänt från Barcelona och den historiska sista (Gud förbjude) ferian de Mercé och ber mig skriva något om den sista (Gud förbjude) corridan på **la Monumental de Barcelona**. Han sa att Åke Svensson skulle skriva om den historiska corridan på lördagen (**Åke** och **Barbro** åkte hem och missade söndagens corrida).

Nåväl, nu sitter jag på Kallax flygplats och väntar på flight tillbaka ner till *Estocolmo* för vidare färd med tåg mot *Pesetapunte* och börjar scanna minnet från söndagens begivenheter.

MERCÉ 2011 – Söndagen den 25 september

Vaknade på morgonen efter gårdagens fantastiska upplevelse med firande av corridan med baren och restaurangbesök till sena natta.

Frukost ihop med **Ingvar** o **Britt-Marie** på lilla gatuserveringen de siempre. Min kompis **Peter** som bodde på ett annat hotell dröjde med sin ankomst varför jag missade honom. Han skulle åka hem innan corridan så min bolivianska vän köpte hans entrada (och Britt-Marie köpte Åkes eftersom vi köpt 6 st *abonos* för båda föreställningarna).

Jag dejtade min *boliviana* vid *plaza Cataluña* för att tillbringa dagen med henne ute på en boliviansk *fiesta* med musik och grillövningar ute i en park i Barcelonas utkanter. Mycket folk *de Bolivia* och riktigt trevligt. Bolivia är ju granne till *mi querido Peru* och ett andinskt land med sluttningar ner i Amazonas precis som Peru och dessutom också en del av det gamla inkariket. Mycket likartade *costumbres* så det var lätt att känna igen saker o ting samt bli lite nostalgisk.

Två timmar innan corridan tog vi tunnelbanan tillbaka och upp till Monumental där vi träffade **José** på *Bar Breton* för en liten *cervecita* innan vi gick in och träffade Ingvar och Britt-Marie som gått in innan för att hänga upp vår *peñapancarta* på väl synlig plats.

Inte samma *supercartelazo* som dagen innan men ändå kanon med **Juan Mora** (matador de mi toro Pajarero en mi casa), **José Tomás** och barcelonasonen **Serafín Marín**. Känn på den ;-)

På lördagen hade man nog kunnat knö in några hundra till men på söndagen pratar vi *lleno total hasta la bandera* – ca. 19.000 pers *gritando* "LIBERTAD-LIBERTAD-LIBERTAD" som ett uttryck för sin ilska över det överhängande hotet om förbud mot tjurfäktning (Gud förbjude) i *Cataluña*.

Faantastisk *ambiente* och *emoción en el aire* som alla förstår. *Los tres toreros* applåderades ut för att bli saluderade och de besvarade gästen med sedvanlig *capote y montera* hälsning.

Först ut **Juan Mora** som uppträdde värdigt och gjorde många fina *pases* med

José Tomás

muletan med stor statuarisk stil och hade säkert skurit ett öra av sina båda toros om han inte misslyckats med värjan.

José Tomás (vilken jag tidigare påstått har sin hemmaarena i Monumental) blev naturligtvis oerhört saluderad. Han gjorde också en fantastiskt fin *faena* med en av sina tjurar med både *capa* och *muleta*. Precis så där som man vill se honom. Och skar båda öronen av sin sista tjur. Det var lite svårt att se presidentens loge vid all *petición* och när alla fortsatte vifta med sina näsdukar och skrek "Otra-Otra-Otra" så trodde jag att han fått ett öra och att publiken ville ha två. Döm om min förvåning då hans *peón* skar av även svansen och gav till *alguacilillon*. Vet inte om det blev fel men även **José Tomás** blev förvånad och kastade svansen över barreran i *callejón*. Om det var fel eller

sperma och djupfryst den, så den tjurens avkomma är redan räddad ;-)

När han skulle gå ut för att ta emot folkets ovationer så applåderade han publiken lika mycket som vi honom. *Mucha emoción de la última corrida* (Que Dios no permite). *Todos gritando* "TORERO-TORERO-TORERO"

Så till slut stadens son **Serafín Marín** som på sin första tjur tog fram en *capa* i alla rengbågens färger som såg ut som en korsning av ett verk av Picasso och en LSD-hallucination. Baksidan gul med de katalanska röda stripsen. Ville mycket men åstadkom ingen större sensation.

På sin sista (och kanske Barcelonas sista tjur – Gud förbjude) lyckades han dock bättre och åstadkom faktisk sinnesförnimmelse och skönhet för vilket han belönades med två öron. Det var

Juan Mora

om **José Tomás** inte tyckte han var värd svansen vet jag fortfarande inte men helt klart är att två öron var *suficiente*. Ni har kanske läst på *Mundotoro* att ganaderon tyckte att det var en *toro de indulto* (får stå för honom – tyckte inte jag alls men att det var en fin tjur råder ingen tvekan om) och att han redan fångat upp all

(åtminstone i mina ögon) ett öra *regalada*. Men icke desto mindre två öron och han hade *puerta grande* med JT klart.

Han var så tagen av situationen att när han gick ut för att ta emot ovationerna som den siste matador som skurit öron och den siste matador överhuvudtaget (Gud förbjude) i monumental, så lade

han sig ner framstupa på marken och kysste sanden innan han gick tillbaka till burladeron och grät som ett barn.

Vid corridans slut rusade massor av folk in på sanden (ungefär som i Pamplona

Serafín Marín

på San Fermín) för att var med i en sista manifestation för *la tauromaquia* i Barcelona *gritando* "LIBERTAD-LIBERTAD-LIBERTAD". Och som för att manifesteras slutet på en epok (Gud förbjude) så slet folket upp även Juan Mora på axlarna så att alla tre blev utburna genom *puerta grande*. I sanning en magnifik avslutning på en verkligt historisk feria!!!!

Kvällen avrundades såklart med lite eftertjöt på Bar Breton och några barer till innan vi började leta efter kvällens middagsrestaurang. Till slut hittade vi ett ställe upp mot La Sagrada Familia med bra *ambiente* där vi åt och drack tills de slängde ut oss. *Café* och *Patxaran* + *puro* avnjöts bland ihopplockade utestolar och bord med en halvpurken *camarero* som ville hem och lägga sig.

Vi tog tunnelbanan hem till vårt lilla hostel Oliveta för att sussa några timmar innan avfärd ut till flygplatsen. Jag tog farväl av *la boliviana* tidigt på morgonen med en *café* nere i baren, kramade om vår barkille som vakat hela natten där och klev in i en taxi för att checka in på flygplatsen.

Via München kom jag hem till Stockholm och tog tåget till *Pesetapuente* för att vända

i bingen och åka upp till Luleå dagen efter. Och där är jag som sagt fortfarande kvar. Väntar på att boarda stockholmskarran ut på Kallax flygplats.

Slut på *la temporada taurina* i Europa för min del. Nu väntar två månader i höstrusk innan det är dags för *La Feria del Señor de los Milagros* i Lima Peru. Som det ser ut blir det två corridas två söndagar i rad. *Fy Fan vad jag längtar ;-))))*

Rolf Lybeck "El Rols del toreo"

...de två sista...?

'Hay moros en la costa'

(Eller kanske ligger där hundar begravna)

NO **A LA MEZQUITA DE LA MONUMENTAL**

Prohíben los toros...
...para traernos los moros

plataforma
PXC
catalunya

Josep Anglada, ledare för det nationalistiska partiet *El partido Plataforma por Cataluña (PxC)*, Anglada är det katalanska svaret på Jimmi Åkesson och när han går i försvarsställning **FÖR** tjurfäktningsens bevarande i Barcelona med omnejd, så vaknar misstanken om att det är nåt lurtt på gång, att det ligger högvis med hundar begravda både här och där.

I partiets pamflett (bilden till vänster) ställer man *los toros* mot islam och eventuella moské-byggen.

I Barcelona stad gäller ju redan burkaförbud och man kan ju fundera på hur burkaförbud och

världens tredje moské går ihop. Man börjar med hets mot muslimer, vad blir det sen? Svarta? Judar? Kanske läger och getton som hos gamle Adolf, *lebensraum*...?

Anglada och hans drabanter infann sig på La Monumental 24 september - inte för att titta på tjurar utan för att manifesteras (och spela på) rädslan för isalm här i västvärlden. De delade ut namnlistor där man kunde skriva på för att rädda tjurfäktningen. Om PxC fungerar på samma sätt som sverigedemokraterna, då kan ju varje påskrift, varje namn, på en sådan lista även komma att användas som bevis på ett stöd för partiets främlingsfientliga (läs rasistiska) idéer och politik. För de svenske bröderna räcker det att man talat med dem för att man ska anses vara på deras sida.

"Må Gud bevara oss från slika anhang", för att travestera den gamle, göteborgske borgaren Hagge Geigert. Han sa så efter att ha intervjuat "nazi-oredssons" i tv. Må han vila i lika mycket frid som alla dessa xenofober borde göra, det räcker med att de sover ty då syndar de icke. Som *aficionado* betackar jag mig för deras stöd, det är bara till skada.

Bosse Raunavaara

En kväll i Estella och en soaré i Irache

"Anledningen till min närvaro i *La Capital del Mundo* var inte José Tomás utan Julio Aparicio. Jag ville nämligen kolla om det överhuvudtaget var möjligt att uppträda fegare än han hade gjort i Sevilla."

Usch vad tiden går! Det låter som en banalitet men visst är det så, att tiden rusar framåt och vi med den? Eller så är det kanske så att framtiden kommer emot oss, rusar förbi, och sen försvinner bakom oss medan vi står alldeles stilla?

Det är nog en filosofisk fråga, men nu ska inte detta handla om filosofi utan om **José Tomás** som precis som **Victorino Martín** ju kommer från Galapagar, ett stenkast från den stora staden Madrid.

Tomás åker numera runt på diverse väl valda *cosos* där han ställs inför väl valda tjurar tillsammans med väl valda cartel-kamrater, vars viktigaste förtjänst är att de inte är tillräckligt bra för att sno uppmärksamheten från huvudattraktionen. Fast det ska man nog inte klandra honom för. Det finns knappast någon mer cynisk verksamhet än *los toros* och på något konstigt sätt är det rätt behagligt att det är så.

Alltnog, ungefär samtidigt som José konfirmerade sin alternativa i Madrid 1996 kom jag med i Peñan, för drygt 15 år sedan. Då hade jag ingen aning om vem han var. Första gången jag såg honom torera var i Madrid i maj 1997.

Anledningen till min närvaro i *La Capital del Mundo* var emellertid inte José Tomás utan **Julio Aparicio**. Jag ville nämligen kolla om det överhuvudtaget var möjligt att uppträda fegare än han hade gjort i Sevilla under ferian, där han av naturliga skäl marscherade ut under ett kuddregn och busvisslingar. Julio gjorde några fina lances med capoten men annars gick det väl ungefär där som i Sevilla: Han blev utvisslad. Då hade jag ännu inte fattat hur bra Julio faktiskt kan vara.

Dock, en som inte blev det utan som fick sin stjärna tänd var Tomás. Denne fick en fin tjur - de var från **Alcurrucén** vill jag minnas -, dödade bra, fick två öron, och blev utburen av *los capitalistas*. **Tom Källene** som satt bredvid mig på Ventas tittade på mig och frågade om jag hade känt nåt. "Nej", svarade jag, "ingenting".

"Inte jag heller", sade han då, och sen snackade vi inte mer om det.

Så har det alltid varit med José Tomás för mig. Visst kan jag se att han gör en del fina saker, men hans *torero* har aldrig tänt mig det minsta. Det är helt dött. Antagligen är det väl jag som är konstig eftersom i princip hela den taurina världen är begeistrad över det han gör. Ja, och så Tom då förstås.

Emellertid tänkte jag att jag här skulle

"Det gick väl ungefär som i Sevilla. Han blev utvisslad. Då hade jag ännu inte fattat hur bra Aparicio faktiskt kan vara"

Julio Aparicio KAN faktiskt vara bra

El vicesecretario

Rick Ernstsson

passa på att berätta en liten anekdot som har med José Tomás och mig själv att göra:

Det var när vi gick mot Santiago första gången, några månader efter de där två öronen under *San Isidro*. Fjärde etappen var Puente la Reina-Estella och det hade vi planerat in bra eftersom det var *Lau Festak* i Estella och *toros* i farten.

Ortega Cano och José Tomás och nån till skulle döda några tjurar där på kvällen och det ville jag se, så jag stannade där medan mitt damsällskap blev hämtat av en kusin med bil för att bli körd till en *urbanización* (det låter mycket bistrare med "gated community") i Irache, där hennes moster bodde och bor under somrarna. Vi bestämde att jag skulle gå de kanske fem kilometerna till Irache från Estella efter *corridan* och ringa till mostern från Hotel Irache så att man skulle öppna grindarna för mig

Det var fruktansvärt varmt i Estella den dagen, säkert 35 grader. Efter maten på en alltjämt bakrusig bar alldeles invid torget spatserade jag ut till Plazan som ligger en kort promenad utanför den gamla stadsdelen, och alldeles där i närheten fann jag en gräsbevuxen skuggig plats så jag lastade av mig ryggsäcken, snörade av mig kängorna och lade mig för att vila maten med ryggsäcken som huvudkudde. Jag somnade direkt.

När jag vaknade var det fullt av liv runt Plazan och kön ringlade sig lång vid *taquillan*. Det var bara att packa ihop grejorna, lösa en *entrada* och sen slå sig ner på *tendidon*. "Får man vara så här lycklig?", tänkte jag.

Det var som sagt *fiestas de Estella* och full fart. Det tog inte lång stund förrän jag hade en *bocadillo* i ena näven och en *bota* i den andra, och satt där och skrålade med nån *peña*. Det är jätkligt trevligt med landsortsferias.

Tjurarna. Ja, jag minns faktiskt inte så

noga bortsett dels från att Ortega Cano betedde sig lite löjligt på den ena av dem, när han slog ut med armarna och inte låtsades begripa varför det inte gick att få med tjuren någonstans, när alla såg att den hade sin *querencia* vid torilen och att Cano faktiskt kunde försöka flytta på den lite. Efter att busvisslingarna hade börjat ljuda och en och annat sittkudde hade skickats ut över plazan så gjorde han faktiskt slag i saken och drev toron över till andra sidan, och då kunde han mycket riktigt faktiskt genomföra några passeringar. Sådana där billiga tricks ska ingen komma undan med och det kunde han inte heller.

Det andra jag minns är naturligtvis José Tomás. Han betedde sig nämligen mycket konstigt. Han hade blivit stångad när han skulle döda sin andra tjur och blev sen omplåstrad i *callejón*, och gick nu ut för en ny *estocada*. Tjuren var på defensiven, *buscón*, och stod där och tryckte med häcken upp mot barreran alldeles nedanför där jag satt, helt ointresserad av tyget men mycket intresserad av toreron.

Nu började det märkliga.

Istället för att döda snabbt och enkelt (och fult) envisades han att försöka ställa upp tjuren vid *el tercio*-linjen. Tjuren var nu alldeles livsfarlig och alla såg att den skulle ta honom på hornen, om den bara fick chansen. Det måste ju också José Tomás ha märkt men han tycktes strunta i det utan gick rakt in över hornen för att dra dit stålet men träffade ben samtidigt som han blev stångad igen, i armen på något konstigt sätt, och nu fick man ta ut honom i *callejón* igen för att stoppa blodflödet från armen med en sån där elastisk linda. Vid tredje försöket fick

han dit en *media estocada* och avslutade jobbet med *descabellon*, helt blodig från topp till tå, t.o.m. i ansiktet, en sak som han verkar hysa en riktig fäbless för.

Efteråt tänkte jag på José Tomás' blick när han skulle döda. Den såg pervers ut; jag tror att han ville bli stångad. En slags omvänd *paripé*, ett omvänt trolleritrick. Jag fick helt enkelt känslan av att den mannen inte är riktigt frisk och då faller allting för mig. Man måste ju vara normal för att det skall uppstå gnistor i mötet med det onormala: onormalt plus onormalt (ja, tjurfäkningen är väl mer eller mindre onormal) blir nollställt och ointressant.

”Efteråt tänkte jag på José Tomás' blick när han skulle döda. Den såg pervers ut; jag tror att han ville bli stångad”

Nåväl, efter *corridan* sen var det bara att knalla iväg i mörkret, vinrusig och dan, längs skogsvägen mot Irache. Kranarna vid bodegan befinner sig bakom en grind som stänger vid en viss tidpunkt så någon påfyllning blev det inte. Skoskav hade jag fått, på grund av de fuktiga strumporna. Jag var osäker på vägen och såg knappt stigen framför mig. Till sist nådde jag ett högt staket och tänkte att om jag följer det så måste jag ju nå landsvägen och på

det sättet också Hotel Irache. Det gjorde jag också. Därinne spelades det sån där foajémusik som jag är så förtjust i så jag tänkte att jag tar en öl i baren innan jag ringer moster. Sen gick jag ut i vestibulen och ringde från en automat. Jodå, de skulle öppna grinden, fast det skulle ta en liten stund. De höll ju för guds skull på med *los aperitivos!* Nå, då slog jag mig ner i en skinnfåtölj alldeles där vid ingången för att vänta in damsällskapet kusin, som skulle komma med bil för att öppna grinden och köra mig till mosterns hus.

I det ögonblicket hörde jag ett gäng nalkas vestibulen från en av korridorerna. Det var José Tomás och hans cuadrilla. Den förste jag såg var den där rödhårige, rundhyllte banderilleron som har jobbat för så många matadorer men som jag inte minns namnet på. José Tomás hade armen i mitella. De pratade om *corridan*, och den rödhårige banderilleron svarade på sin mobiltelefon hela tiden, folk som ringde och frågade hur det hade gått. Sinsemellan diskuterade de *corridan* men José Tomás sa nästan ingenting. Jag gick ut strax efter dem, och när de hade farit iväg i sin *furgoneta* så gick jag över vägen över till andra sidan, där grinden öppnades i samma ögonblick och sen tog det inte mer än 10 minuter förrän jag låg och skvalpade i en bassäng med ett glas iskall *clarete* i näven, och en stund senare var det kvällsvard och då berättade jag för alla om José Tomás' sjuka blick och om hur konstigt han hade betett sig under *corridan*.

Det är nog bara så att en del saker gillar man och andra inte. Subjektiviteten i konsten.

Rick Ernstsson

José Tomás i Valencia, Feria de Julio 2011 - VILL han bli stångad...?

José Ortega Cano

Efter en lång och tidvis smärtsam karriär genomlever Maestro José Ortega Cano just nu sin säkert tyngsta faena. Det var om natten den 28 maj som Ortega Cano på väg hem till sin finca Yerbabuena kom över på fel sida av vägen och med sin Mercedes 320 frontalkrockade med en mötande bil. Kollisionen blev våldsam. Ortega Cano svävade i flera dygn mellan liv och död och var i en månad inlagd på intensivvårdsavdelningen. Föraren av den mötande bilen, Carlos Parra dödades.

Händelsen har nu nått sitt rättsliga efterspel. Guardia Civils utredning lägger skulden på Ortega Cano. Ett blodprov visade att alkoholhalten låg på 1,26 promille, nästan tre gånger högre än den tillåtna gränsen. Hastigheten har beräknats till ca 126 km i timmen på en 90-sträcka. Den förolyckade hade kört 50 km/t. Dessutom hade polisen minuterna innan kollisionen mottagit tre uppringningar över 112 där folk varnade för en bil som körde hänsynslöst och slingrade från sida till sida.

Under rättsmötet förra veckan förnekade Ortega Cano att han varit berusad. Han medgav att han endast "fuktat läpparna" i ett glas champagne. Han kunde inte förklara hur blodprovet kunde visa ett sådant resultat. Trots att han var medvetlös när han kom in på sjukhuset erinrade han sig att personalen haft problem att hitta en blodådra och att de försökt att sticka honom flera gånger. Kanske hade de

använt alkohol innan de stack? Försvaret går ut på att ogiltigförklara blodprovet. Eftersom Cano svävade mellan liv och död när han kom till sjukhuset tog man inte de annars obligatoriska alkoholproverna. Det var domaren som några dagar senare bestämde att alkoholhalten skulle testas från de blodprov som tagits vid ankomsten till sjukhuset. Detta skedde fem dagar senare. Canos advokater hävdar att blodprov som skall användas i en rättsprocess enligt lag skall bevaras under särskilda förhållanden och att detta inte skett. Proverna har stått obebakade i laboratoriet i fem dagar, tillgängliga för hela laboratoriepersonalen. Cano har kallat fem vittnen, sin egen kommersielle chef för fincan och fyra andra hotell- och barägare han besökt under dagen som alla vittnar att han inte druckit alkohol. Två vittnen som sett Cano dricka har inte hörts eftersom det inte ansågs nödvändigt pga blodprovet. Vittnet som körde i bil efter den förolyckade har sagt att de båda körde mellan 80-90 km/t. Försvaret hävdar att om Guardia Civils experter har missbedömt den dödes hastighet kan de också ha räknat fel på Canos hastighet.

Försvarets förklaring går i stället ut på att det hela beror på den hjärtarymi som Ortega Cano lider av och eventuella biverkningar av den medicin han tar.

En mycket tråkig historia. Strafframen ligger på mellan 2 och 4 års fängelse vid fällande dom.

Göran Svärd 'Espada'

Los duelos de C

(que no son tal dolor)

Under innevarande säsong har Sebastián Castilla och Miguel Ángel Perera delat cartel vid ett otal tillfällen. Vid tre tillfällen har de till och med gjort upp på tu man i hand. Första gången, i Málaga den 18 augusti, var det mest beroende på slumpen. Cayetano hade nämligen skadat handen vid träningstorerande och föll bort. Tjurarna på *La Malageta* var dock så dåliga att varken Castilla eller Perera kunde göra något med dem.

Nästa 'mano a mano' dem emellan blev det i Colmenar Viejo den 29 augusti. Denna duell var emellertid planerad på förhand. Triunfador blev Perera, som hade bättre tur med lotten, fick tre öron, och tog sig ut från Plazan uppsutten i en organisk tron, medan Castilla fick lämna den i taurina sammanhang så tragikmärkta orten alldeles tomhänt.

Samma sak upprepades i Bayonne, där ju Castilla är vansinnigt populär, den 3 september, med en på nytt lyckosam Perera som återigen "salió a hombros" efter att ha blivit tilldelad 4 öron, medan Lejonet från Béziers hade dåligt material att jobba med och moloken fick lämna la Feria de l'Atlantique utan belöning för första gången på tid och evighet.

Jag vet inte, eftersom jag har följt Castellás karriär ända sedan jag såg

José Ortega Cano

Miguel Ángel Perera

astella y Perera (hosas después de todo)

honom för första gången i San Sebastián, så borde jag väl bli sur när en annan torero stjäl uppmärksamheten på det sättet. Men det blir jag inte.

Hade det varit Manzanares eller Cayetano så skulle jag kanske ha blivit det. När det gäller Perera dock, är det varje gång är så spännande att se honom med tjurarna att det inte gör mig det minsta.

Jag såg hans debut med pikadorer i San Sebastián under de novilladas som man höll under de år när *Illumbe* var ny och efter det har jag sett honom ganska många gånger, såväl "en vivo" som via televisionen. Det roligaste med honom är att han hela tiden blir bättre. Istället för att som César Jiménez, som ju var oerhört lovande, men sen hemföll åt lättsinnigt publikfriari som folk inte minns efter tre dar – som man skulle säga i Spanien – (även om väl denne på senare tid har börjat rätta till stilen igen, en smula) har Perera gått motsatt väg och är nu den torero som ser mest torero ut när tjuren passerar, med hämlarna i backen, höfterna stilla, och huvudet sänkt. En av anledningarna till det är säkert att hans manager är Fernando Cepeda, en man som ju ställde sig precis så, med arte.

Rick Ernstsson

T-SHIRTFIRMAN KUKUXUMUSUS PRIS "EL GUIRI DEL AÑO" GICK 2011 TILL HEMINGWAYS SONSON JOHN PATRICK.

OVAN: Den blå tjuren "Mr Testis", John P Hemingway och, från Kukuxumus, Mikel Urmeneta. Närvarande, tidigare pristagare var: Frank Taylor (2009); Lars Ingvar Jungefors (2006, i förgrunden, förstås); Chiyoshi Sugawara (2010); Lore Monnig (2005); Manfred Walloschke (2007) och Massaoud Sbai el Idrissi (2008). Saknas Carmen Margarita Alicea (2004), som var främvarande under los sanfermines 2011. Närvarande var dock Ingvars son (hijo) Lars, Manfreds fru (esposa) Isabel och allas vår vän (amigo) Rolf Lybeck.

TILL VÄNSTER: John Patrick Hemingway.

NEDAN: Don Ingvarón Jungefors - som vanlig! Dessa fantastiska glasögon som gör att hela världen liknar varandra - alltså - man vet aldrig vem som förtjänar en straffcopita - och så gör ju brillorna att den egentliga, eventuellt röda, ögonfärgen döljes för omvärlden.

Tauro - traumatologi

”I början av 1900-talet kallades enfermerían *el cuarto del hule* efter de gummiklädda bårar på vilka patienterna transporterades till sjukhuset. Rummet var oftast litet, mörkt och smutsigt.”

I april drog sig **Dr Ramón Vila Jiménez** tillbaka som chef för enfermerían på **Maestranza**. Han övertog tjänsten efter sin far **Dr Ramón Vila Arenas** 1978 och har under de gånga 30 åren utvecklat enfermerían till den mest professionella i hela Spanien. Höjdpunkten var år 2007 då enfermerían flyttades och totalrenoverades för 600 000 euros. Nu råder den över 200 kvadratmeter toppmodern teknologi och kan närmast mäta sig med en riktig sjukhusavdelning.

Det är en fantastisk utveckling som skett inom den taurina kirurgin. I början av 1900-talet kallades enfermerían *el cuarto del hule* efter de gummiklädda bårar på vilka patienterna transporterades till sjukhuset. Rummet var oftast litet, mörkt och smutsigt. På väggen hängde ett krucifix och där stod ett gammalt skåp med utensilier. Dessa bestod som regel av några pincetter, saxar och nålar. Jodindränkta gasbindor och bomull. Den klassiska Escmarks bandage eller Petits tourniket (för att stoppa blödningar). Där fanns som regel några flaskor med kloroform eller eter till att söva patienten och kanske stelkrampsserum (man kände till stelkramp, blodförgiftning och gangrän). Personalen utgjordes av portörer från det lokala sjukhuset. Förhållandena förbättrades med tiden och det främsta genombrottet var naturligtvis användandet av penicillin som slog igenom under slutet av 40-talet. Förhållandena var dock helt oreglerade och det skulle faktiskt dröja helt in till våra dagar innan en heltäckande lagstiftning kom på plats.

1997 kom den första lagstiftningen angående sjukvårdsinstallationer vid taurina arrangemang. Installationerna är antingen permanenta eller mobila. En mobil installation är i praktiken en lastbil med funktionellt operationsrum. Det är empresarions ansvar att den är på plats. Trots detta förekommer det att empresarion chansar på att inget skall hända. Alla enfermerías skall ha grundläggande

operations och narkosutrustning. Kraven är högre på permanenta enfermerías. Ansvaret för enfermerías utrustning ligger på arenans chefskirurg. För att fungera som chefskirurg krävs utbildning i allmän kirurgi eller traumatologi. Chefskirurgen väljer sitt team och är ytterst ansvarig för all medicinsk- och kirurgisk behandling och för information till media. Lagen fastställer också den personal som krävs.

”Alla cornadas betraktas som polytraumatiska och därför är den första åtgärden alltid att försäkra sig om fria luftvägar”

Dr Ramón Vila Jiménez

Vid arrangemang *con picadores* krävs förutom chefskirurgen en assisterande kirurg, en allmänläkare, en narkosläkare, en sjuksköterska och en sjukvårdare. *Sin picadores* behövs inte assisterande kirurg eller narkosläkare. Vid varje plaza skall

El vicepresidente

det finnas en ambulans och läkare och sjuksköterska skall medfölja transporten.

Cornadas och traumahantering

Behandlingen kategoriseras som akut eller icke akut. Den akuta behandlingen omfattar allt som sker på enfermerían direkt efter skadan och omfattar allt från småskador till cornadas. Icke akuta tillfällen behandlas alltid på allmänna eller privata sjukhus.

Hornskador är alltid mycket komplexa beroende på tjurarnas storlek, hornens utséende och skadans lokalisering. Hornskador kan naturligtvis uppstå varsohelst men de vanligaste ställena är nedre extremiteter, ljumske och lår, analregionen samt buk. Mekanismen är som regel nerifrån och upp eftersom tjuren anfaller med sänkt huvud. Under en cornada fångas toreron på hornet, lyfts upp i luften och börjar därefter att falla nedåt och rotera på hornet. Varje vridning av hornet eller rörelse av tjurens huvud orsakar därför nya sårångingar som kan variera upp till 180 grader inom samma sår vilket orsakar stora sårhålur med vävnadsdestruktion och skador på intilliggande strukturer. När toreron slutligen faller till marken är risken för skallskador, frakturer och skador på nacke och ryggrad stor.

Alla cornadas betraktas som polytraumatiska och därför är den första åtgärden alltid att försäkra sig om fria luftvägar, därefter stoppa blödningar och att minimera smärta. Detta är åtgärder som räddar liv och är därför det första målet för traumahantering. Det andra målet är att rädda extremiteten eller organet och det tredje är att rädda dess funktion.

Den första åtgärden är att evaluera skadan och kognitiva funktioner. Det är viktigt att tala med patienten och att be honom röra olika kroppsdelar. När Paquirri blev stångad 1984 berättade han för läkarna hur många sårångingar han hade och i vilken riktning de gick. När såret skall undersökas är händerna läkarens viktigaste redskap. Det är livsviktigt att

alla sårgångar upptäcks. En oupptäckt sårgång kan få allvarliga följder och leda till extra operationer, infektioner och i värsta fall förlust av extremiteten. Med sina fingrar söker kirurgen efter ingångs- och utgångshål. "Främmande kropp" dvs grus eller delar av kläder eller horn som kan leda till infektion måste tas bort och därefter sköljes såret grundligt med antibiotiska lösningar. Alla penetrerande hornskador betraktas som kontaminerade.

När patienten är evaluerad och undersökt startar själva behandlingen. Vävnader läggs på plats, muskler sys samman, ben reponeras och slutligen sys såret samman och man lägger ett drän för att avleda blod, var och andra biprodukter av inflammationen. Dränet ligger kvar 4-6 dagar.

Pga de begränsade resurserna och steriliteten på enfermerian genomförs aldrig större ingrepp än ytterst nödvändigt. Målet är att stabilisera och därefter överföra patienten till ett riktigt sjukhus. Det är bara om patientens liv står på spel som egentliga operationer utförs. Dr Vila har berättat att det fall han är mest stolt över är novilleron Curro Sierra som 2004 fick en 40 cm cornada i låret som slet sönder både femoral- och iliacaartären med massiv blodförlust som följd. Dr Vila bedömde att om Sierra först skulle flyttas till en ambulans och därefter till sjukhus så skulle han troligtvis mista sitt ben. Lyckligtvis har enfermerian på Maestranza extraordinära resurser med bla två anställda kärkirurger så Dr Vila beslöt att operera. Genom att stänga av blodtillförseln både ovanför och nedanför skadan lyckades man genom att använda saphenavenen utföra en bypass som räddade Curro Sierras liv och ben samt dess funktion så att han igen kunde fäktas.

El parte médico

När chefskirurgen offentliggör den medicinska rapporten är det viktigt att han klassificerar och beskriver skadan. Skadan beskrivs som **leve** (mindre allvarlig), **grave** (allvarlig men inte dödlig) eller **muy grave** (mycket allvarlig och potentiellt dödlig). Skadan kan vara en **varetazo** (kan vara ett skrapsår när mitten och inte spetsen skrapar mot huden), en **puntazo** (mindre komplicerad än en cornada, med samma ingångs- och utgångshål och bara subcutan skada). En **puntazo corrido** (samma som en puntazo men löper ner till muskelvävnaden). En **envainada** eller

"Man förvånas ofta av hur snabbt toreros kommer tillbaka"

cornada limpia är en skada där hornet inte går igenom huden. Dessa skador är alltid rena men kan orsaka stora inre skador och sårgångar. De flesta cornadas orsakas av **el pitón** dvs hornspetsen. Om en tjur har skadat hornet kan spetsen splittras vilket kan göra skadan ännu mer komplicerad. Ett sådant horn kallas **escobillado** och är betydligt farligare än ett intakt horn (**astifino**).

Icke akut behandling utföres som tidigare sagt på offentliga sjukhus eller privata kliniker. Vanliga skador på toreros är frakturer på nyckelben och revben. Ortopedkirurgen Dr Ángel Villamor på iQtra-kliniken i Madrid är känd för att operera matadorers frakturer. Genom en operation och intensiv fysioterapi kan konvalescen sedan förkortas med flera veckor. Dagen efter operationen kan

patienten börja träna **toreo de salón**. Injektion av stamceller har använts för att påskynda läkningen. Injektioner av antiinflammatoriska läkemedel eller tom nervblockader kan stilla smärtorna i 2-4 timmar så att det är möjligt att genomföra en corrida.

Man förvånas ofta av hur snabbt toreros kommer tillbaka efter en skada. Många läkare har påpekat matadorers snabba läkningsprocess jämfört med "vanliga människor". Detta beror naturligtvis inte på att toreros skulle vara gjorda av något "särskilt virke". Toreros läker fort därför att de är unga, atletiska, vältränade och har en stark vilja att komma tillbaka så snabbt som möjligt. De har en god förståelse av läkningsprocessen och en stark tilltro till läkarna.

Läkarna är oftast aficionados och har en stor förståelse för tjuvfäktning. Dr Vila menar att det inte bara är önskvärt men nödvändigt att läkarna på hans team är aficionados. Genom sin kännedom om tjuvar och terränger har han vid flera tillfällen varit på väg till operationsalen då han förutsett en cornada.

I dessa moderna tider har många toreros också kontakt med fysioterapeuter, dietister, personliga tränare och tom psykologer för att förbättra sin livskvalitet.

Medan vi låter Dr Vila njuta sitt otium önskar vi den nye chefskirurgen **Dr Octavio Mulot** välkommen. Dr Mulot är 46 år och en briljant kirurg. Han har varit en del av teamet de sista 4 åren. Skulle han behöva hjälp är Dr Villa villig att ge en hjälpande hand. Dock bara med att samlas upp kompresser från golvet.

Göran Svärd 'Espada'

Och hornet har sin gång...

1 Hornet går in i kroppen och lyfter toreron. Här uppstår den första sårgången nerifrån och upp.

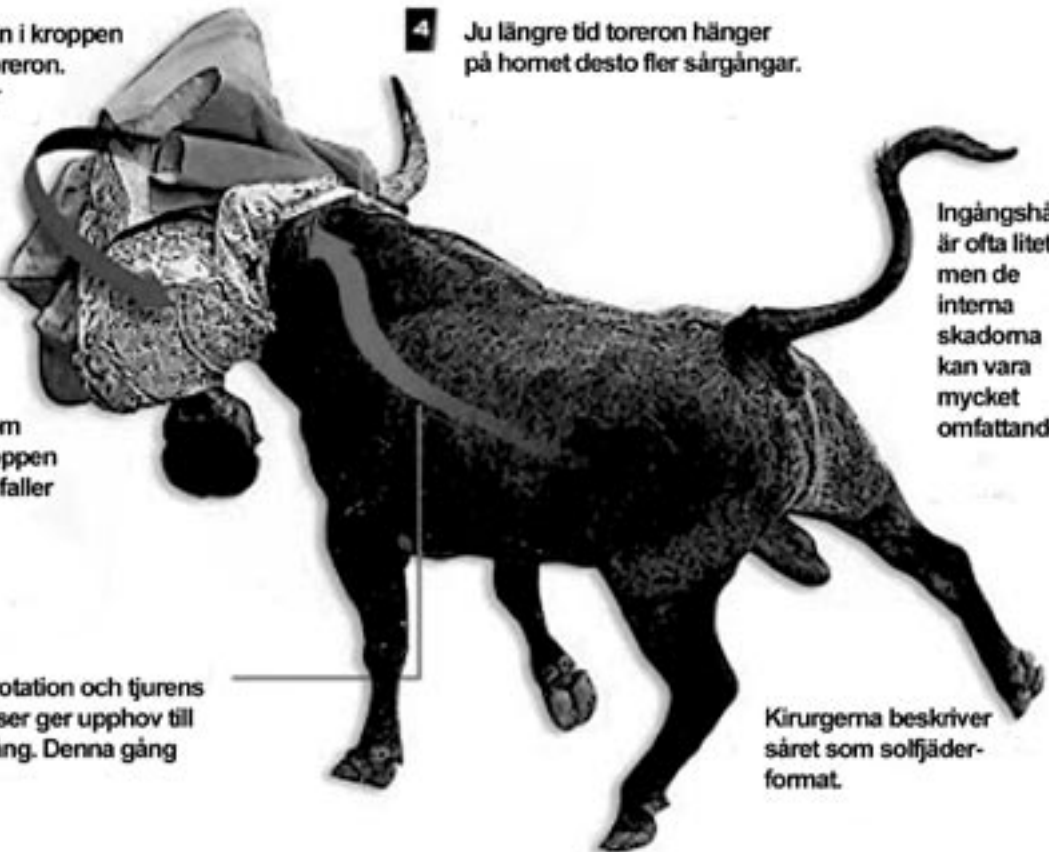
2 Hornet fungerar som axel när kroppen roterar och faller nedåt.

3 Kroppens rotation och tjurens huvudrörelser ger upphov till en ny sårgång. Denna gång nedåt.

4 Ju längre tid toreron hänger på hornet desto fler sårgångar.

Ingångshålet är ofta litet men de interna skadorna kan vara mycket omfattande.

Kirurgerna beskriver såret som solfjäderformat.

”Det blir duell på liv och död på måndag”

”Sedan 2009 tillhör tjurfäktingarna i Málaga klass 1. Det är högklassiga föreställningar och hit kommer landets främsta matadorer förutom alla lokala förmågor som finns på plats”, berättar Rolf von Essen. Rolf von Essen, medlem i Peña Taurina Los Suecos, ser fram emot högklassiga föreställningar på Málagas tjurfäktningsarena i stadsdelen La Malagueta.

Rolf von Essen är medlem i Peña Taurina Los Suecos, ett svenskt sällskap där medlemmarna är ”aficionados” eller anhängare av tjurfäkting. Rolf har besökt tjurrusningarna i Pamplona 52 gånger och anlitas som sakkunnig.

Fram till den 21 augusti är det tjurfäktingarna i La Malagueta i Málaga som gäller. Efter att tjurfäktingarna och arenan i Málaga rankas i klass 1 sedan 2009 är det lapp på luckan.

Under de senaste fyra dagarna har flera av Spaniens yngsta matadorer mellan 16 till 20 år visat upp sig mot ungtjurar. På torsdag väntar hästtjurfäkting där alla turer görs av en ryttare till häst.

Från fredagen den 13 augusti fram till söndagen den 21 augusti blir det corridas, det vill säga föreställningar varje dag klockan 19. På fredag och lördag blir det två föreställningar, klockan 19 och 23.

Vad är bästa sittplatsen vid tjurfäktningsarenan i La Malagueta?

- Jag kan varmt rekommendera sektionen ”Tendido 3” och någon av raderna mellan 1 och 12. Det är sol men efter två tjurar sitter du i skuggan. 44 euro kostar en kvällsföreställning här.

Rolf von Essen har betalat abonnemang för hela veckan vilket kostar 385 euro.

Något speciell kväll som du kan rekommendera?

- Det är ett generationsskifte på gång i den översta hierarkin i spansk tjurfäkting. Enrique Ponce planerar att avgå, kanske redan till nästa säsong. Han har ju familj och en snygg hustru att ta hand om.

- Därför blir det en duell på liv och

död den här säsongen mellan Julián ”El Juli” López och José Maria Manzanares. Dessa två möts ”mano a mano” på måndag kväll i Málaga klockan 19. Och de väntas ta två tjurar var.

Málaga bjuder på ett digert kulturutbud dessa dagar. Med musik och dans och till årets feria bjuds det även på latinamerikansk dans i stadsparken. Dagferian mellan

klockan 12 till 18 rekommenderas då det dansas på gatorna inne i gamla stan.

- Málaga har en fin tradition med tjurfäktingar med den spanska eliten på plats. Det är fantastiskt att vara på Solkusten dessa dagar. Förutom tjurfäktingarna är det festklädda människor som dansar på gatorna och besöket kombineras med sol och bad, säger Rolf von Essen.

Así viví la confirmación de Julio Aparicio en Las Ventas

...spansk läs-
 övning...

El 18 de mayo de 1994 los cimientos de la plaza de toros de Las Ventas crujieron con el toro de Julio Aparicio. Aquella tarde, la de su confirmación de alternativa, más conocida como 'la del toro de Alcurrucén', pasó a la historia del toro. El artista sintió la obra y con él, participe, el público de Madrid, que tembló de emoción con un torero, roto e inspirado, que llegó a la barrera llorando tras cortar las dos orejas.

Julio Aparicio dio todo lo que llevaba dentro aquella tarde y por ello, tal vez, se quedó vacío y no pudo evitar las lágrimas. Su primer toro, Candelero, de Manolo González, sólo le sirvió para que Ortega Cano le cediera los trastos en presencia de Jesulín de Ubrique. La gloria, tantas veces soñada, que la noche anterior le impidió conciliar el sueño y le hizo vestirse de luces y torear de salón por los pasillos del Hotel Palace, dependía de Cañego, el toro de Alcurrucén que aguardaba la muerte en su chiquero.

Afortunadamente, toro y torero fueron una misma cosa y Aparicio soñó despierto "uno de los momentos más emocionantes" de su vida. "Guardo muchos recuerdos de aquella tarde; de antes, durante y después de la corrida. Todos son imborrables, como la faena, que aún perdura en la memoria de Las Ventas". Y añade: "la emoción que

sentí en aquellos momentos fue indescriptible. Delante del toro me abandoné por completo, me sentí como en un mundo aparte, como sólo estar en el centro de la plaza de toros de Las Ventas citando a un toro de frente te puede hacer sentir".

Quien también vivió con intensidad la faena fue Julio Aparicio padre, que la vio en el pasillo que da acceso a la enfermería desde el callejón, a través de la rejilla, envuelto en un manojo de nervios. "Fue una faena de esas que no se pueden olvidar y, aunque yo de esas ya le había visto varias a Julito, incluso de novillero, aquella fue en Madrid y la repercusión fue enorme". Sin embargo, asegura que hubo momentos en los que "no acababa de creer lo que estaba viendo" quien al mismo tiempo reconoce que "el toro del hijo no tuvo nada del toro del padre", ya que

Julio "tiene su propia personalidad y, además, muy acusada". Sin embargo, el hecho de que Julio Aparicio llevara el 'sello' de torero artista provocó ciertas dudas, como reconoce quien narró la corrida en directo para Canal Plus, el periodista Manolo Molés: "como torero artista que es, no sabíamos que cara iba a mostrar". Sin embargo "Antoñete y yo nos miramos en cuanto vimos cómo Julio recibió al toro con el capote. Nos dimos cuenta enseguida de que le podía servir". Después, "se fue muy largo del toro y ahí comenzó la magia que, afortunadamente, fuimos capaces de transmitir por televisión". Para Antonio Chenel Antoñete, que narró la corrida junto a Manolo Molés, aquella fue una faena "muy buena, de las que quedan en la memoria de los aficionados de Madrid". Y asegura que el secreto estuvo "en cogerle el aire enseguida al toro y en el temple y la ligazón". Una faena que tocó el corazón del Maestro ya que "conocía a Julito desde niño, le veía en los callejones junto a su padre y le tenía mucho cariño. Verle torear de aquella manera me emocionó profundamente". Manolo Molés asegura que se consiguió lo que Víctor Santamaría, realizador, y él, se habían propuesto: "el objetivo era que el vídeo no fuera frío y que el 'Espíritu Santo' fuera capaz de traspasar las pantallas en forma de arte. Y lo conseguimos gracias a una faena rota en la que la felicidad del torero se mezclaba con la angustia que también transmitía a los espectadores. Fue una faena muy comunicativa y cargada de magia que, además, finalizó con una gran estocada".

La de Julio Aparicio al toro de Alcurrucén fue una de esas faenas inolvidables que forman parte de la memoria colectiva de los aficionados a la Fiesta de los Toros.

JULIO APARICIO

OCH "PIERCINGEN" I MADRID

FRÅN ATT SKÄRA TVÅ ÖRON TILL PIERCING. Bilderna ovan är från Las Ventas i Madrid, den första (Julito och 'Cañego') togs 18 maj 1994 och den andra (Julito och 'Opíparo') 21 maj 2010 (Foto: las-ventas.com)

BILDERNA AV APARICIOS STÅNGNING 21 maj 2010 i Madrid torde vara de, genom tiderna, mest spridda taurina bilderna (dock aldrig tidigare visade här i El Cartelito). Spridningen beror förmodligen mer på att Internätet finns än på det faktum att bilderna är en aning spektakulära. Bilderna har fått priser som "bästa nyhetsfoto" både här och där och frågan är väl om det är något bra med det. Världen fick vatten på sin kvarn, att tjurfäktning är dåligt, dåligt och de "seriösa" hatarna bildade grupper på Facebook som man kallade "hoppas att Aparicio dör-gruppen" eller "äntligen vann tjuren-gruppen". Hepp. Bättre skulle det väl ha varit, för *la fiesta*, om bilder från Julitos *faena* den 18 maj 1994, i Madrid - förra seklets absolut mest *artistiska faena* - hade spridits på samma sätt.

Julio Aparicio är ju en *torero* som inte lämnar NÅGON oberörd. Vare sig i triumf eller i olycka. Även hos dem som absolut inte förstår eller tycker om honom lämnar han spår. Spår av ilska eller - kanske - förhoppning...(?)

I baren på en arena i norra Spanien kunde man lyssna till följande dialog i pausen mellan två tjurar. Det är två äldre, eftertänksamma herrar, *aficionados* av den gamla klassen:

-Hörde att Aparicio fick ett öra igen i Baeza i går.

-Ahaa.

(Tystnad)

-Du förresten, var ligger Baeza?

-Har inte en susning...

(Tystnad)

-Och du, vem f-n är Aparicio?

Så är det.

Gubbarna hade säkert blivit uppretade av Aparicio någon eller flera gånger men innerst inne ville de ju gärna se Julitos *faena* av år 94 upprepas, något som

ju bara kan göras av Julio Aparicio. Just det.

Senaste aparicio-nytt är att Pepe Luis Segura fått sparken som *apoderado*, kanske för 19:e gången, vem vet, räkningen är tappad. Mammario, La Malena Loreto, dog knall och fall 29 augusti. Där förlorade världen en flamencodanslegend och Klas Götesson 'Suerte' en vinprovsmakarkompis av klass. Det var ju i Chinchón (ett inte helt okänt samhälle) La Malena och Suerte brukade träffas, på den tiden Julio organiserade byns årlig *festival*. Nu är det ju augusti-ferian i El Escorial (en ganska känd plats) som är alla 'julitistas' årliga samlingspunkt. Aparicio har ju nära band till ägarna av la Plaza de Toros där och i år fick han visst nåt öra att bära runt. (Öra-omkring?)

Julios och Papparicios egna tjurar (ganaderierna J Aparicio och Pilar Martínez) förlorar öron både här och där. Mest de i novillo-åldern, på *rejeños* och *novilladas* och Julitos mjölkkor producerar mycket bra, meddelar de initierade Valerie och Bill Law från El Cuartón, var f-n nu DET ligger...

Foto: Alfredo Arévalo (de två nedersta) Aparicio 'a puerta cerrada' på Casa Gonzalo

